

РАДИОПРЕДАВАНЕ ЗА ПРИРОДНИТЕ ПАРКОВЕ

Международни организации за защита на природните територии

Международният съюз за защита на природата (IUCN) е организацията, разработила международно приетите и прилагани категории защитени територии и тяхното целево ползване при управлението им. Основан е през 1948 г. с главна задача да организира опазването на природата (редки видове, защитени територии) и устойчивото ползване на природните ресурси. Има над 980 членове от 140 държави, като България е представена от МОСВ и Българска Фондация Биоразнообразие.

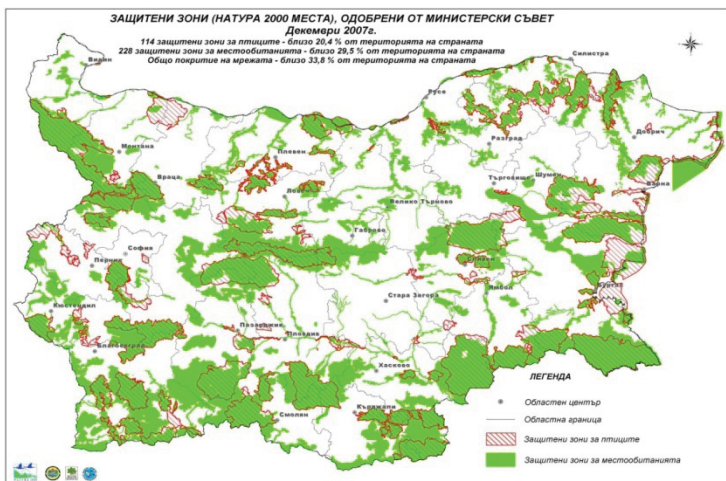
Международният съюз за защита на природата дефинира защитената територия като сухоземна и/или морска площ, специално определена за защита на биологичното разнообразие, на природните и свързаните с тях културни ресурси, и управлявана според законодателството или други ефективни средства.

Друга световноизвестна организация е Федерацията EUROPARC, основана през 1973 г. и позната още като Федерация на националните и природни паркове на Европа. Целта на EUROPARC е да подпомогне защитените територии в изпълнението на ролята им като пазители на естествената красота на Европа в цялото ѝ разнообразие за бъдещите поколения, да насърчи сътрудничеството и обмена между ръководителите и персонала на защитените територии, и да популяризира целите и работата на им в цяла Европа. Федерацията има над 430 членове от 35 европейски държави, а единственият член за България е Национален парк „Централен Балкан“.

Фондация PAN Parks е основана през 1998 г. от Световния фонд за дивата природа (WWF) и холандската туристическа компания Molecaten, с цел създаване на национални паркове в Европа. Организацията има за цел да създаде мрежа от европейски обекти, където туризмът е в съответствие с опазването на околната среда и устойчивото регионално развитие. В България Националните паркове „Рила“ и „Централен Балкан“ са сертифицирани от PAN Parks, т. е. отговарят на критериите за провеждане на алтернативен туризъм.

Законодателство за защита на природата в България

Идеята за опазването на природата и нейните ресурси в България се заражда в началото на XX век. За тези 100 г. са използвани различни методи, средства и подходи за да се опазят българските екосистеми и обитаващите ги видове, но създаването и опазването на защитени територии се оказва най-ефективната форма. Създаването на защитени територии в България започва през 1933 г. с обявяването на резерватите „Силкосия“, „Парангалица“ и „Ропотамо“. По това време няма закон, който да регламентира тяхното

създаване, но има воля на гражданското общество в лицето на Съюза за защита на родната природа и държавата за тяхното опазване за бъдещите поколения. Така през 1936 г. се приема първият нормативен документ за защита на родната природа. Понастоящем, основен по отношение на всички закони за опазване на околната среда е Законът за околната среда. Специфичен по въпросите за опазване на биологичното разнообразие е Законът за биологичното разнообразие. Според този Закон държавата изгражда Национална екологична мрежа, която включва защитени зони от европейската мрежа НАТУРА 2000, защитени територии, КОРИНЕ места, Рамсарски места, важни места за растенията и орнитологични важни места, с което се цели дългосрочното опазване на биологичното, геологичното и ландшафтното разнообразие.

Отделно действа и Закон за защитените територии, който определя 6 категории защитени територии:

- резерват
- национален парк
- природна забележителност
- поддържан резерват
- природен парк
- защитена местност.

Най-важните международни законодателни актове, свързани с опазване на видовете и защитените природни територии са: Конвенцията за биологичното разнообразие, Конвенцията за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания (Бернска конвенция), Конвенцията за защита на световното културно и природно наследство и др.

*Корине места - територия, описана по международна методика на проекта на Съвета на Европа „КОРИНЕ биотопи“, които по-късно стават гръбнака на мрежата НАТУРА 2000.

*Рамсарски места - влажни зони с международно значение по смисъла на Рамсарската конвенция.

Защитени природни територии

Националните и природни паркове, резерватите и природните забележителности, известни още като защитени територии, заемат едва 5% от територията на България. Според проучване за изучаване на общественото мнение, тази площ е недостатъчна и трябва да се увеличи. За сравнение - в другите европейски държави защитените територии са средно 12% от цялата площ на страната.

Със Закона за защитените територии от 1998 г. българското законодателство се хармонизира с европейското и се уреждат шест категории защитени територии, тяхното предназначение и режим на опазване и ползване, обявяване и управление. С най-строг режим на защита е резерватът, следват: национален парк, природна забележителност, поддържан резерват, природен парк, защитена местност. В България има 3 Национални парка: „Рила“, „Пирин“ и „Централен Балкан“ и 11 Природни парка, 55 резервата и т.н.

Природен парк „Врачански Балкан“ е обявен като защитена територия през 1989 г. с оглед запазване на карстовия регион с живописни пейзажи, разнообразни геоморфоложки забележителности, изключителна пещерна фауна, субмедитеранска растителност и множество уникални растителни и животински видове. В границите на парка се включват резерват „Врачански карст“ (1983 г.), редица природни забележителности: „Темната гунка“, „Легеника“, „Вратцата“, „Ритлите“ и защитени местности: „Лакатнишки скали“, „Вола“, „Боров камък“ и др.

Паркът се управлява със следните цели: опазване на биологичното разнообразие и поддържане на разнообразието на екосистемите; развитие на научни, образователни и рекреационни дейности; устойчиво използване на възобновимите ресурси при запазване на традиционните форми на поминък на местното население и развитие на туризъм.

Дирекцията на парка е отговорна за изпълнение на задачи като: провеждането на образователни програми с местното население и посетителите на парка, организиране изграждането и функционирането на главни и второстепенни посетителски и информационни центрове, изработване на информационни материали за Парка, изграждане на туристически маршрути, кътове за почивка, обозначителни информационни табла, заслони и джуги паркови и архитектурни елементи за нуждите на туризма и отдиха, организиране на туристически дейности. Поддържа бази данни за биоразнообразието, туристическото натоварване и друга информация.

